

УНИВЕРСИТЕТДА ЛОЙИҲАГА ЙЎНАЛТИРИЛГАН МЕНЕЖМЕНТ ТИЗИМИНИ ТАКОМИЛЛАШТИРИШ

Тажибаева Сарбиназ Тлегеновна

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси ҳузуридаги олий мактабнинг
“Лойиҳа бошқаруви” мутахассислиги магистранти

АННОТАЦИЯ

Ушбу илмий мақолада Олий таълим соҳасида инновацион таълим лойиҳаларини бошқаришнинг комплекс услубини шакллантиришда, шунингдек, инновацион таълим лойиҳаларини бошқаришда корхоналар ва таълим ташкилотлари фойдаланиши мумкин бўлган услубий ва амалий тавсияларни ишлаб чиқишдадир. Қўшимча касб-ҳунар таълими соҳасида, шунингдек Университет таълим соҳасидаги анъанавий таълим лойиҳаларига инновацияларни жорий этишда.

Калит сўзлар: Олий таълим рақобатбардошлиги, маркетинг фаолияти, таълим сифати, кадрлар тайёрлаш, таълим хизматлари маркетинги.

КИРИШ

Яқин келажакда меҳнат бозори кўп турдаги касбларни рақамлаштириш ва роботлаштириш жараёнларини ҳисобга олган ҳолда фаол ўзгаради. McKinsey прогнозларига кўра, 2030 йилга бориб 10 миллиондан 800 миллионгача иш ўринларини автоматлаштириш мумкин, шунинг учун ҳам давлат ташкилотларида ҳам, бизнес компанияларида ҳам ходимларнинг асосий ваколатларига қўйиладиган талаблар ўзгариб бормоқда. Тез ўзгарувчан ижтимоий ва касбий воқеликлар муносабати билан соҳаларнинг жадал ривожланишини ҳисобга олган ҳолда мутахассисларга янги касбларни ўзлаштиришга ва касбий компетенцияларини оширишга ёрдам берадиган олий таълим тизимини (кейинги ўринларда СПЕ деб юритилади) ишлаб чиқиш зарур.

Бугунги кунда одамлар кунига 25% дан ортиғи ўз-ўзини тарбиялаш ва ўз-

ўзини ривожлантириш билан шуғулланади¹. Узлуксиз таълим тенденцияси таълим соҳасининг машҳурлигига ҳам таъсир қилади. Таълимга оид лойиҳа ва тадбирларга талаб йил сайин ортиб бормоқда. РБС маълумотларига кўра, Санкт-Петербургда ҳафтасига 94 та таълим тадбирлари ўтказилади, бу истеъмолчилар орасида юқори талабдан далолат беради.

Олий таълимда билимларни истеъмол қилиш циклининг ортиб бориши муносабати билан ушбу соҳада ностандарт усуллар ва замонавий воситаларни таклиф этувчи комплекс ёндашувга асосланган инновацион лойиҳаларга эҳтиёж ортиб бормоқда.

Ўзбекистонда узлуксиз таълим тенденцияси таълим соҳасининг тобора оммалашиб боришига таъсир кўрсатмоқда. Маълумотларга кўра, 2021 йилда мамлакатимизда 25 ёшдан 64 ёшгача бўлган ҳар бешинчи киши олий таълимда тахсил олди. Талабнинг бундай ортиши олий таълимда лойиҳаларга асосланган бошқарув тизимини ривожлантиришга қаратилган инновацион лойиҳаларнинг бошқаришни такомиллаштиришнинг долзарблигини кўрсатмоқда.

Кейинги таълим соҳасидаги таълим лойиҳаларида инновацияларни тавсифлаш учун инновацияларни типлаштиришнинг қандай мезонларидан фойдаланиш мумкинлигини аниқлаш учун инновацияларнинг турларини кўриб чиқайлик.

Инновацион лойиҳалар типологиясини тавсифловчи халқаро даражадаги асосий ҳужжатлардан бири Осло қўлланмаси бўлиб, унда инновациялар тўғрисидаги маълумотларни йиғиш ва таҳлил қилиш бўйича тавсиялар мавжуд. Ушбу қўлланмада инновациялар таснифи ҳам келтирилган маҳсулот инновацияси, жараён инновацияси, маркетинг инновацияси, ташкилий инновация.

А.И.Пригожин томонидан таклиф қилинган инновациялар турларини таҳлил қилиб. хулоса қилишимиз мумкинки, бу таснифлар кўпроқ саноат корхоналарига қаратилган ва таълим лойиҳаларига нисбатан камроқ қўлланилади. Шу билан бирга, кўшимча касб-ҳунар таълими соҳасидаги таълим лойиҳаларидаги инновацияларни таснифлаш доирасида биз ижтимоий оқибатларга, янгилик даражасига ва қўллаш доирасига ҳам эътибор қаратишимиз мумкин.

Таҳлил натижаларига кўра, ушбу турдаги лойиҳаларни бошқариш бўйича муаллифлик услубини кейинчалик ишлаб чиқиш учун муҳим бўлган параметрлар асосида Университет таълим соҳасидаги инновацион лойиҳаларнинг кўп мезонли таснифи ишлаб чиқилди (1.1-жадвал).

1.1- жадвал

Инновацион лойиҳаларнинг кўп мезонли таснифи

Мезон	Лойиҳаларнинг турлари
-------	-----------------------

Барча турдаги лойиҳаларга тегишли мезонлар

Лойиҳани амалга ошириш муддати [92]	<ul style="list-style-type: none"> — узоқ муддатли (5 йилдан ортик); — ўрта муддатли (3 йилдан 5 йилгача); — қисқа муддатли (3 йилгача).
Лойиҳа формати	<ul style="list-style-type: none"> — онлайн лойиҳалар; — офлайн лойиҳалар; — аралашган.
Боғлиқлик даражаси лойиҳа	<ul style="list-style-type: none"> - ички лойиҳа; — шахсий лойиҳа; — мустақил лойиҳа; — ҳамкор лойиҳа.

Таълим лойиҳалари билан боғлиқ мезонлар

Лойиҳа частотаси	<ul style="list-style-type: none"> — бир марта; — даврий; — доимий.
Таълим маҳсулотлари ва хизматларини жорий қилиш даври	<ul style="list-style-type: none"> — бир кунлик (ягона таълим тадбирлари); — қисқа (1 ойгача); — ўртача муддат (6 ойгача); — узоқ муддатли (1 йилдан ортик); — доимий (таълим дастурлари ва тадбирлари тцикли).

Университет таълим соҳасидаги лойиҳалар билан боғлиқ мезонлар

Олий таълим тури	<ul style="list-style-type: none"> — норасмий касб-хунар таълими; — корпоратив таълим; — янги касбга эга бўлиш (қайта тайёрлаш); — малака ошириш.
------------------	---

Таълим маҳсулоти формати	<ul style="list-style-type: none"> — корпоратив университет; — корпоратив дастур; — университетга асосланган факултет; — билимлар базаси; — тадбирлар серияси; — таълим курси; — ўйин платформаси.
--------------------------	---

Ушбу турдаги лойиҳа таълим маҳсулотларини ишлаб чиқишга қаратилган: ўқув курслари, касбий таълим тадбирлари, корпоратив тренинглари, жойларда тренинглари, хусусий таълим мазмунига эга иловалар ва бошқалар. Яъни, булар мутахассисларни янги касбий кўникмалар ва билимларни ўз малакаларини касбий ва ижтимоий воқеликка мослаштиришга тўғридан-тўғри ўқитишга қаратилган таълим маҳсулотларидир

Фойдаланилган адабиётлар рўйхати: (REFERENCES)

1. Aus dem Moore J. P., Chandran V., Schubert J. The future of jobs in the Middle East //World Government Summit, Dubai. – 2018.
2. Kraus K. et al. Information and digital development of higher education in the conditions of innovatization economy of Ukraine //WSEAS Transactions on Environment and Development. – 2021. – Т. 17. – №. 64. – С. 659-671.
3. Khakimova N. et al. UZBEKISTAN CASE STUDY //COVID-INDUCED INEQUALITIES: EDUCATION, HEALTH SERVICES, DIGITAL ACCESS, AND FEMALE LABOR FORCE PARTICIPATION. – С. 77.
4. Putilo N. V., Volkova N. S., Antonova N. V. Robotization in the area of labor and employment: On the verge of the fourth industrial revolution //13th International Scientific and Practical Conference-Artificial Intelligence Anthropogenic nature Vs. Social Origin. – Cham : Springer International Publishing, 2020. – С. 60-75.
5. Calvo F. et al. Using Facebook for improving the psychological well-being of individuals experiencing homelessness: experimental and longitudinal study //JMIR Mental Health. – 2018. – Т. 5. – №. 4. – С. e9814.